

POROČILO O DEJAVNOSTI DRUŠTVA NOVINARJEV SLOVENIJE V LETU 2023

Marec 2024

DNS
()?!

Foto: Katja Goljat

**DRUŠTVO
NOVINARJEV
SLOVENIJE**
() ? ! : ; , . /

DRUŠTVO NOVINARJEV SLOVENIJE
VOŠNJAKOVA 8, 1000 LJUBLJANA
T: + 386 1 426 03 63
F: + 386 1 426 03 64
E: GENERALNI@NOVINAR.COM
NOVINAR.COM

Društvo novinarjev Slovenije kot stanovska novinarska organizacija v letu 2023 združuje skoraj 800 članov. Njegova temeljna vloga ostaja zastopanje interesov novinarjev in novinarske skupnosti.

Upravni odbor društva je samostojno ali v sodelovanju s sorodnimi organizacijami v letu 2023 sprejel osemnajst stališč, s katerimi se je večkrat odzval na dogajanje na RTV Slovenija, ob tem pa je opozoril na neupravičen poseg v pravico javnosti do obveščenosti z začasnimi odredbami sodišč več medijev, se odzval na poročilo Evropske komisije o vladavini prava in izrazil razočaranje nad splošnim pristopom Sveta Evropske unije glede predlagane SLAPP direktive. Podprl je uredništvo Večera v oceni, da je selitev v prostore v lasti mariborskega župana nesprejemljiva.

Na volilni skupščini 28. septembra 2023 so prisotni člani društva izvolili novo vodstvo v mandatu od 2023 do 2027 ter soglasno (s 481 glasovi) sprejeli poročilo o delu upravnega odbora v letu 2022, poročilo o delu Novinarskega častnega razsodišča v letu 2022 in poročilo nadzornega odbora o poslovanju društva v letu 2022. Predsednik društva je postal novinar Vala 202 Gašper Andrinek. V upravni odbor so bili izvoljeni: Franja Žišt, Voranc Vogel, Anja Deučman, Sarah Neubauer, Mojca Zorko, Nika Kunaver, Nevenka Dobljekar, Anja Intihar, Katarina Bulatović in Petra Marc. Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni Uroš Esih, Borut Mekina in Aleš Kocjan. Za člane Novinarskega častnega razsodišča, predstavnike društva, so bili izvoljeni Tatjana Pirc, Ranka Ivelja, Sonja Merljak Zdovc, Brane Piano in Jure Tepina. Za člana NČR, predstavnika javnosti, je bil izvoljen Igor Vobič.

Na predlog upravnega odbora društva je informacijski pooblaščenec v Svet RTV Slovenija imenoval generalno sekretarko Špelo Stare. Ob tem je Špela Stare postala tudi podpredsednica strokovne skupine Evropske zveze novinarjev za avtorske pravice.

Redno iščemo mednarodne vire za financiranje novinarskih projektov, izobraževanja novinarjev, poklicne izmenjave, natečaje za novinarske nagrade oziroma finančno podporo preiskovalnim in drugim novinarskim projektom ter jih posredujemo članom društva in medijem. V sklopu mednarodnega projekta Lokalni mediji za demokracijo je sredstva na razpisu za podporo medijem prejel lokalni medij Ovtar24.si, ki se je prijavil ravno na pobudo društva. Med izbranimi je bil tudi lokalni medij ZON.si.

ID ZA DDV: SI75372193

MATIČNA ŠTEVILKA: 5147425000

Društvo novinarjev Slovenije je naslednik Društva slovenskih književnikov in časnikarjev, ustanovljenega 28. marca 1905 v Ljubljani, in Slovenskega časnikarskega društva, ustanovljenega 22. oktobra 1944 v Črnomlju.

ZAŠČITA NADZORNE VLOGE CIVILNE DRUŽBE IN NOVINARJEV V SLOVENIJI

Projekt Zaščita nadzorne vloge civilne družbe in novinarjev v Sloveniji, ki ga financira NEF-Mreža evropskih fundacij (Program Civitates) in pri katerem sodelujemo Mirovni inštitut, Društvo novinarjev Slovenije in Pod črto, rešuje grožnje in izzive za uresničevanje nadzorne vloge civilne družbe in novinarjev v Sloveniji. Tretja faza projekta traja od 1. decembra 2021 do 30. novembra 2023. Skupna vrednost projekta je 100 tisoč evrov, delež DNS pa 31 tisoč.

Društvo v sklopu projekta nadaljuje spremljanje napadov na medijske ustvarjalce v Sloveniji. V letu 2023 smo na platformi [Prijavi napad](#) zabeležili petnajst napadov. Zbrane podatke bomo uporabili za pripravo predlogov za učinkovitejšo zaščito novinarjev v komunikaciji s pristojnimi organi in odločevalci.

Novinarjem, ki so tarče napadov, ponujamo tudi [brezplačno prvo uro pravnega svetovanja](#). V letu 2023 sta to možnost izkoristili dve novinarki.

V sklopu projekta želimo tudi izboljšati (fizično) varnost novinarjev. Zagotovili smo opremo – odsevne trakove za roke, ki bodo omogočili prepoznavnost novinarjev v nevarnih razmerah, kot so protesti, pri čemer pa ne bodo tako izstopali, da bodo zaradi prepoznavnosti postali tarča napadov. Objavili smo prevod [priročnika o varnosti novinarjev](#), ki so ga pripravili v Evropski zvezi novinarjev, ter [prevod mednarodnih smernic za poročanje, ki ne bo spodbujalo polarizacije](#), nastale pa so v sklopu projekta Poslušaj glasneje.

SINDIKATI ZA PRAVIČNO OKREVANJE

Društvo je bilo konec 2021 uspešno na razpisu Evropske zveze za novinarjev v sklopu Sklada za okrevanje po epidemiji covid-19. Financer je odobril 33.874,42 evra v obdobju od 1. januarja 2022 do 30. junija 2023.

V sklopu projekta se je društvo že v letu 2022 podalo na teren in organiziralo srečanja z novinarji na regijski in lokalni ravni ali v medijih, ki so v članstvu manj zastopani. V 2023 smo obiskali Kranj. Na podlagi zaključkov srečanj smo v nadaljevanju projekta organizirali izobraževalne dogodke o temah, ki so jih novinarji na srečanjih izpostavili kot pomembne.

V Celju smo 16. februarja 2023 izvedli izobraževanje o dostopu do informacij za novinarje. Udeležencev je bilo 18, ki so izrazili željo, da bi organizirali tudi izobraževanje o pravici do zasebnosti, ki smo ga izvedli 8. junija, udeležencev je bilo 13.

V Murski Soboti smo 6. aprila 2023 izvedli izobraževanje o vrednosti spletnega novinarstva. Udeležencev je bilo 21. Dogovorili smo se za še eno delavnico o SEO optimizaciji, ki smo jo izvedli 2. junija, udeležencev je bilo 13.

Izobraževanje o dostopu do informacij smo izvedli tudi v Kopru 18. aprila 2023. Udeležencev je bilo 21.

V sodelovanju z Aktivom fotoreporterjev in fotografov je društvo maja 2022 izvedlo anketo o stanju na fotografskem trgu v Sloveniji. Izsledke ankete smo objavili v [poglobljeni analizi](#) marca 2023. Ti so bili izhodišče za pripravo [orodij](#) za fotoreporterje, ki so jim lahko v pomoč pri cenovnem vrednotenju svojega dela, ko se pogajajo z naročniki. Pripravljena orodja, kot je kalkulator, so dovolj univerzalna, da jih lahko uporabljajo tudi drugi medijski ustvarjalci.

NOVINARSKA UČILNICA: KAKO DOSEČI RAVNOVESJE MED PRAVICO VEDETI TER ZAŠČITO ŽRTEV IN OTROK

Društvo novinarjev je za izvedbo delavnic o poročanju o nasilju v družini in nasilju nad ženskami oblikovalo ekipo predavateljev, ki so jo sestavljali: Jasna Podreka, Maja Plaz (Društvo SOS telefon), Alojz Sladič (Generalna policijska uprava), Sendi Murgel (Socialna inšpekcija) ter Ranka Ivelja in Tatjana Pirc (Novinarsko častno razsodišče).

V sklopu projekta smo znova natisnili že obstoječe [Smernice za poročanje o otrocih](#). Namesto ponatisa že obstoječega [priročnika za medije Kako poročati o nasilju v družini in nasilju nad ženskami](#) smo oblikovali in natisnili plakate z osnovnimi priporočili, ki jih lahko v uredništvih postavijo na vidno mesto. Na plakatu je tudi QR koda za dostop do celotnega priročnika.

Organizirali smo pet delavnic:

- 7. novembra v Osrednji knjižnici Celje. Udeležencev je bilo 7;
- 17. novembra v uredništvu POP TV, Kanala A in 24ur.com. Udeležencev je bilo 9;
- 1. decembra v regionalnem RTV centru Maribor, vabljeni so bili tudi dopisniki in novinarji v regiji. Udeležencev je bilo 12;
- 4. decembra na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Med udeleženci sta bila dva profesorja in 24 študentov;
- 14. decembra v prostorih RTV Slovenija v Ljubljani. Udeležencev je bilo 9.

Na vseh delavnicah so udeleženci aktivno sodelovali z vprašanji ter so v pogovorih pozitivno ocenili izvedbo, še posebej to, da so bile v prostorih medijev.

Projekt je z 8.500 evri financiralo Ministrstvo za kulturo RS v sklopu javnega razpisa za izbor projektov krepitve podpornega okolja v kulturi v letu 2023.

FESTIVAL KAKOVOSTNIH MEDIJSKIH VSEBIN NAPREJ/FORWARD

Prva postaja letošnjega festivala je bila **v sredo, 22. novembra, Črna na Koroškem**, ki je bila med v ujmi najbolj prizadetimi kraji. Zato je bila rdeča nit tamkajšnjih razprav poročanje o naravnih katastrofah. Besedo so v Kulturnem domu Črna na Koroškem v sklopu medijskega ogledala najprej dobili predstavniki javnosti, o katerih so novinarji poročali avgusta. V nadaljevanju so o odgovornih pristopih novinarjev v času naravnih katastrof razpravljali novinarji in novinarke, ki so v kriznih razmerah (že) poročali s terena.

Festival se je **v četrtek, 23. novembra**, nadaljeval **v Kopru**. Koprski dan smo začeli z razpravo o zamejskem novinarstvu. Teme, ki zadevajo Slovence v Italiji, le redko dobijo prostor v osrednjih terminih in na naslovnica, več pozornosti jim namenijo, ko gre za škandal ali druge novice z negativno konotacijo. Sogovornice so poudarile pomen regionalnih medijev, saj bi bilo brez njih poznavanje manjšinskih tem v osrednji Sloveniji še slabše. V drugem delu večera so poglede na prihodnost medijev in novinarstva delile Primorke na izpostavljenih položajih v nacionalnih medijih.

Zaključni dan festivala, **petek, 24. novembra**, se je začel **v Ljubljani** s predstavitvijo namestnice odgovorne urednice Avstrijske tiskovne agencije APA Katharine Schell, ki je govorila o strateškem pristopu agencije, pomenu pismenosti in upravljanja z umetno inteligenco za novinarje ter predstavila praktične primere, kako lahko medij ohrani svoje temeljne novinarske vrednote v dobi umetne inteligence. Izpostavila je, da umetna inteligenca ne bo zamenjala novinarjev, ki pripovedujejo zgodbe, ki temeljijo na preverjenih (preverljivih) dejstvih. Katharina Schell je sodelovala tudi v razpravi o priložnostih in pasteh uporabe umetne inteligence v novinarstvu, ki je sledila njeni predstavitvi. Poudarila je pomen proaktivne samoregulacije novinarskih združenj.

Zadnje dejanje letošnjega festivala je bila podelitev novinarskih nagrad čuvaj, s katerimi Društvo novinarjev Slovenije izpostavi dobre novinarske prakse in izjemne dosežke novinarj in novinarjev. Nagrado za življenjski prispevek k razvoju slovenskega novinarstva je prejel novinar Dnevnika Zoran Senkovič. Nagrade za izstopajoče novinarske dosežke v letu 2023 so prejeli: Jelena Aščič, TV Slovenija, Večerovo uredništvo dopisništev, Aljaž Vrabec, Delo, ter Ranka Ivelja, Tamara Krivec, Primož Knez, Tina Jereb, Mojca Furlan – Rus in Peter Lovšin, Dnevnik. Za izjemne dosežke v novinarski fotografiji je porota nagradila: za posamično fotografijo fotoreporterja Dela Blaža Samca, za reportažo Voranca Vogla, Delo. Nagrade za dosežke mladih novinarjev, ki so v poklicu manj kot pet let, so prejeli Žana Vertačnik, POP TV, Miha Dajčman, Večer, in Eva Lipovšek, Radio Slovenija. Pohvalo za življenjski prispevek k slovenskemu novinarstvu je prejelo Uredništvo satiričnega lista Pipec.

Pohvale porote za izstopajoči novinarski dosežek v letu 2023 pa so šle oddaji NEnasilje!, POP TV, Cirilu Horjaku, Večer in Maši Tomažin Hladen, Kolektiv RTV SMO. Pohvale porote za izstopajoči

novinarski dosežek s področja novinarske fotografije v letu 2023 sta prejela fotoreporterja Igor Napast, Večer in Luka Cjuha, Dnevnik.

ŠTEVILO UDELEŽENCEV	315
ŠTEVILO GLEDALCEV PRENOSA V ŽIVO	150
ŠTEVILO PREDAVATELJEV IN GOSTOV	23
ŠTEVILO DOGODKOV	7

Partnerji dvanajste izdaje festivala so bili **Pro Plus, Delo in Slovenska tiskovna agencija**, finančno ga je s 15 tisoč evri podprlo tudi **ministrstvo za kulturo, občina Črna na Koroškem** pa nam je brezplačno odstopila prostor za izvedbo programa.

INSTITUCIONALNA PODPORA ACTIVE CITIZENS FUND

Društvo je bilo v letu 2021 uspešno na javnem razpisu za institucionalno podporo v sklopu programa [Active Citizens Fund](#), ki ga je izvedel upravljavec sklada (Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij), ki je bil izbran v postopku javnega naročila Urada za finančne mehanizme. Obdobje izvajanja podpore traja od 1. junija 2021 do 30. aprila 2024, celotni znesek podpore, ki ga bo društvo v tem obdobju prejelo, pa je 90 tisoč evrov.

V letu 2023 smo s pomočjo podpore ACF Slovenia nadaljevali izvajanje aktivnosti na področju povečanja spoštovanja avtorskih pravic novinarjev. Povezali smo se s kolektivno organizacijo ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije in novembra novinarje [povabili k izpolnitvi](#) spletnega obrazca, s katerim bodo za uveljavljanje svojih pravic pooblastili ZAMP.

Kot del promocije Novinarskega častnega razsodišča in Kodeksa novinarjev Slovenije smo natisnili plakate s celotnim besedilom kodeksa, ki jih razdeljujemo uredništvom, da jih obesijo na vidnem mestu.

Aprila smo izvedli tudi problemsko skupščino, na kateri smo razpravljali o strategiji za prihodnje delovanje društva in NČR, obravnavali pa smo tudi rezultate ankete o zadovoljstvu članov.

NOVINARSKO ČASTNO RAZSODIŠČE

Pod okriljem društva in sindikata je tudi v letu 2023 uspešno delovalo Novinarsko častno razsodišče. Sprejelo je 24 odločitev. V 67 odstotkih obravnavanih primerov je ugotovilo kršitev.

Slovenija ima v Zvezi neodvisnih tiskovnih svetov Evrope (AIPCE) po novem status opazovalke, ker so Društvo novinarjev Slovenije, Sindikat novinarjev Slovenije in Novinarsko častno razsodišče izkazali interes, da bi na podlagi razprav v okvirih društva in sindikata ter s predstavniki medijev, izdajateljev, lastnikov, z domačimi in tujimi strokovnjaki ter poznavalci v naslednjem letu organizirali predavanja, delavnice, pogovore in na tej podlagi razmislili ter odgovorili na vprašanje, ali bi bilo v Sloveniji smiselno **ustanoviti tiskovni svet**. S tiskovnim svetom bi nadomestili in razširili dejavnost in pristojnosti Novinarskega častnega razsodišča kot skupnega samoregulativnega organa DNS in SNS, v katerem so predstavniki novinarjev in javnosti, ni pa predstavnikov izdajateljev medijev. Predsednica Novinarskega častnega razsodišča Tatjana Pirc se je v sklopu teh prizadevanj udeležila letne konference AIPCE v Antwerpnu 14. in 15. decembra 2023.

Več informacij o delu razsodišča, vključno s poročili o delu, je dostopnih na spletni strani razsodisce.org.

SPLETNA PRISOTNOST

Najodmevnejše objave po številu obiskovalcev na spletni strani so bile:

[Novi predsednik DNS je Gašper Andrinek](#);

[Čestitamo čuvajem 2023!](#);

[Nižanje honorarjev za nazaj je nepošteno](#);

[Aktiv novinarjev Radia Slovenija v slovo Sašu Hribarju](#);

[Podpiramo uredništvo Večera, ki nasprotuje neodgovorni potezi lastnika](#).

Najbolj (ob)iskane vsebine na spletni strani društva pa so bile tako kot v prejšnjem letu [program festivala Naprej/Forward](#), [Kodeks novinarjev Slovenije](#) in [primer izračuna akontacije dohodnine](#) za normiranca. Med bolj obiskanimi vsebinami so tudi [prodaja za izračun cene storitev fotografov](#). Skupni obisk spletne strani novinar.com je v primerjavi z letom 2022 upadel, stran je obiskalo 8.709 različnih uporabnikov, pri čemer je treba upoštevati spremenjen način beleženja obiskov in strožjo politiko piškotkov.

Ohranjamo svojo prisotnost na družbenih omrežjih z rahlo naraščajočim številom sledilcev. Na facebooku in twitterju ima društvo več kot tri tisoč sledilcev, na linkedinu pa nam je konec leta 2023 sledilo 196 uporabnikov.

V Ljubljani, 27. marca 2023

pripravila Anastazia Stepić
skrbnica članstva Društva novinarjev Slovenije

odobril Upravni odbor Društva novinarjev Slovenije

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM ZA DRUŠTVA:

- 1.) Materialno in finančno poslovanje je opredeljeno v internem aktu društva.
- 2.) Društvo uporablja SRS – 33 – 2006 Računovodske rešitve v DRUŠTVIH in invalidskih organizacijah in v nekaterih primerih pa upošteva tudi splošne računovodske standarda 2006. V primerih, ko je standard SRS – 33 - 2006 v nasprotju z novim Zakonom o društvih (Ur.l. št. 61/06) pa uporablja zakonske določbe.
- 3.) Društvo opravlja nepridobitno dejavnost in vodi knjige tako, da lahko poroča o nepridobitnem delu dejavnosti.
- 4.) Presežek prihodkov nad odhodki je porabljen v skladu s 3. odstavkom 24. člena Zakona o društvih, to je za uresničevanje ciljev oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti, določene v splošnem aktu društva.
- 5.) Pregled zunanjega revizorja ni potreben, v skladu s 1. odstavkom 27. člena Zakona o društvih (Ur.l. št. 61/06.)
- 6.) Posamezne računovodske kategorije smo ugotavljali na naslednje načine:
 - Dolgoročnih rezervacij nismo oblikovali;
 - Zapadlih neporavnanih terjatev nismo odpisovali.
- 7.) Notranji finančni nadzor izvaja predsednik društva.